

LAURENT LIPP, AUTOR DE LA «GUIDE DES NÉGOCIANS», I LA CIUTAT DE TARRAGONA

El 1793 Laurent Lipp publica a Montpeller una *Guide des négocians* on resumeix les notícies més importants que sobre el tracte comercial podien interessar als mercaders de tot el món. En aquest sentit, l'autor presenta dades sobre més d'un centenar de ciutats d'Europa, Àsia i Àfrica en les que el comerç era la base de la seva existència; com indica el subtítol del llibre, Lipp parla del tipus d'escriptures que s'havia de fer, de les monedes, pesos i mesures, així com les equivalències a cada lloc, etc.¹.

També ofereix unes dades sobre els «produits et articles d'exportation et d'importation» de cada ciutat, amb la qual cosa dona una visió aproximada de la vitalitat econòmica de cada plaça comercial.

Així, en parlar de Catalunya, ens indica la importància de Barcelona i del seu Consolat de Mar, però a més a més hi ha comentaris sobre la producció agrícola i les manufactures i fàbriques, sens oblidar les exportacions i importacions que es fan arreu de Catalunya. L'aspecte més destacat és, evidentment, el comerç de l'aiguardent: segons Lipp, Catalunya exportava prop de 42.000 pipes anuals, a les que cal afegir unes 54.000 pipes de vi. Parla finalment d'altres ports catalans, com Sitges, Vilanova i la Geltrú, Altafulla, Torredembarra, Salou, etc.².

La *Guide des négocians* apareix en un moment en què era necessari, vista la forta empenta del comerç internacional, oferir als co-

1. LIPP, Laurent: *Guide des négocians dans toutes leurs entreprises mercantiles*, Montpeller, 1793.

2. Hi ha versió catalana de la part referida a Catalunya; vegi's VIRELLA I BLODA, Albert: *El moviment mercantil a les darreries del segle XVIII. Aiguardents, vins i indianes*, «Miscel·lània Penedesenca» (Vilafranca del Penedès), IV (1981), 261-280.

mercants unes informacions concretes sobre les característiques dels mercats més importants, a fi de facilitar les operacions mercantils³.

Més que una valoració de l'obra de Lipp volem aportar dades noves sobre la seva persona, molt vinculada, com veurem, a la ciutat de Tarragona.

Laurent Lipp Zinsly havia nascut a Untervaz, petita vila situada al cantó suís dels grisons. El seu pare, Martin Lipp, havia mort a Nàpols com a oficial del Regiment de Tschoudi. La mare, M.ª Rosa Zinsly, era natural de Zizers, del mateix cantó dels grisons, del bisbat de Coira.

Sembla que Lipp també prengué part a la vida militar, ja que entrà al servei del baró de Reding, coronel del Regiment de Suïssos, així com el seu secretari. Aquest Regiment fou format per un acord signat a Lucerna el dia 5 d'octubre del 1757 entre els representants del cantó de Schwitz i Demetri Mahoni, plenipotenciari espanyol en aquell cantó⁴. Poc després, el Regiment vindria destinat a la ciutat de Tarragona, sota el comandament del baró de Reding, natural d'aquell cantó i fill d'una família que hi estava molt arrelada⁵.

El Regiment, d'acord amb les peticions fetes pels seus comandants s'instal·là al Castell del Patriarca⁶. El 1761 la citada tropa fou traslladada a la ciutat de Girona⁷.

Sembla però que l'allunyament no fou immediat ni total, ja que el 19 de març del 1764 Laurent Lipp signava capitulacions matrimonials a Tarragona amb Josepa Vidal i Jordana. Per aquesta acta⁸ sabem que tant la fortuna de la família d'ella com la d'ell personal no eren pas molt importants o considerables. La núvia aportà com a dot la donació que li feia la seva mare, de diferents robes i vestits, així

3. Vegi's per exemple: *Almanak Mercantil o Guía de Comerciantes para el año 1800*, Madrid, 1800; LARRUGA, Eugenio; *Memorias políticas y económicas*, Madrid, 1785; *General description of all trades*, Londres, 1747; CAMPBELL, Ronald: *The London Tradesman*, London, 1747. L'obra de SAVARY DES BRUSLONS, Jacques: *Dictionnaire Universel de Commerce*, editada al s. XVII, es reedità a París (1750), Londres (1757), Copenhague (1759-1765). Vegi's també la bibliografia citada per VILAR, Pierre: *Catalunya dins l'Espanya moderna*, vol. I, Barcelona, 1964, 99-101.

4. MORERA I LLAURADÓ, Emili: *Tarragona cristiana*, V, Tarragona, 1959, p. 128. Una còpia de l'acord es troba a l'Arxiu Històric de Tarragona (= AHT), Actes Municipals, any 1758, fol. 164 bis.

5. *Enciclopedia Universal Ilustrada europeo-americana*, vol. 49, Barcelona, 1923, p. 1428.

6. AHT, Actes Municipals, any 1758, fol. 74, i document n.º 91. Sobre la presència dels Regiments Suïssos, vegi's SALVAT Y BOVÉ, Juan: *Tarragona en la Guerra y en la postguerra de la Independencia*, Tarragona, 1965, p. 65.

7. MORERA I LLAURADÓ, Emili: Op. cit., p. 133; SALVAT Y BOVÉ, Juan: Op. cit., p. 65.

8. AHT, Manuals Notarials de Tarragona, Registre 449, folis 11-14.

com de les rendes de dues causes pies. Ell no aportava res al matrimoni: sols associava la futura muller en els possibles guanys futurs⁹, i la feia hereva, de les 3/4 parts del patrimoni. Finalment s'acordava la preferència en cas de successió i herència dels fills del present matrimoni davant dels fills d'altres possibles casaments posteriors, així com la prioritat dels fills sobre les filles a l'hora de repartir l'herència.

Signaren com a testimonis, entre altres, dos soldats del Regiment de Suïssos del baró de Reding, «de guarnición en Tarragona», la qual cosa ens indica que aquest Regiment encara era present a Tarragona el 1764. També ens ho confirma indirectament el fet que el mateix dia tingués lloc el casament religiós, que fou celebrat per Antoni Deller, capellà del Regiment¹⁰.

Dies després (3 d'abril del 1764), Laurent Lipp i la seva muller nomenaven Paula Jordana, sogra i mare respectivament, com a procuradora seva a fi i efecte de «demanar, rebre, exigir y cobrar qual-sevols quantitats de diner que a mi dita Josepa Lipp Vidal esperar me pogan per qualsevols causas pias», així com firmar rebuts, iniciar plets o reclamacions, etc.¹¹.

Sembla que a partir d'aquest moment no hi ha constància de la presència de Laurent Lipp a Tarragona. Sabem, però, que anys després (1767), Lipp i la seva muller residien a Gènova, i la seva sogra transferia els poders rebuts a un adroguer de Tarragona¹².

Posteriorment, com hem vist, publicaria la seva obra a França el 1793, just en els moments més crítics de la Revolució francesa. Ignorem si Lipp simpatitzà amb les idees revolucionàries o, com feren els membres de la família Reding, s'hi oposà aferrissadament¹³. En qualsevol cas, és simptomàtic que la *Guide des négocians* es publiqués a Montpeller quan diferents regions del Sud i Oest de França se sublevaven en armes contra la Convenció Nacional.

Antoni JORDÀ I FERNÁNDEZ

9. És la institució tradicional del Camp de Tarragona coneguda com «Compres i Millores». Vegi's BORRELL I SOLER, Antonio: *Derecho civil vigente en Cataluña*, vol. IV, Barcelona, 1944, p. 314-321.

10. Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Parròquia de Tarragona, Llibre de Desposoris XI (1742-1764), fol. 276 v.

11. AHT, Man. Not., 441, fol. 43.

12. AHT, Man. Not., 442, fol. 55.

13. Sobre la lluita dels Reding contra França, tan a Suïssa com a Catalunya i Espanya, vegi's: GÓMEZ DE CÁDIZ, Enrique: *Historia de Suiza*, Madrid, 1886, p. 242 i ss.; MORERA I LLAURADÓ, Emili: Op. cit., p. 233 i ss.; SALVAT I BOVÉ, Juan: Op. cit., p. 120 i ss.; RECASENS I COMES, Josep M.: *La Revolución y Guerra de la Independencia en la Ciudad de Tarragona*, Tarragona, 1965, p. 139 i ss.